

Suomen tiedekustantajien liitto

Avoimen tieteen kansalliselle koordinaatiolle 19.4.2020

ASIA: Tutkimusjulkaisujen avoimen saatavuuden suositukset tutkimusorganisaatioille

Lausuntopyyntönne

Aina kun puhutaan avoimesta julkaisemisesta, olisi samalla puhuttava konkreettisesti myös rahoituksesta ja kerrottava, mitä se kullekin toimijalle tarkoittaa.

Keskustelussa ja sen vaikutusten arvioinnissa on kyettävä erottamaan toisistaan ristiretki kansainvälisiä kaupallisia suorkustantajia vastaan ja kotimainen voittoa tavoittelematon tiedekustannus- ja julkaisutoiminta.

Asiaan osalliset kotimaiset toimijat olisi myös hyvä osallistaa keskusteluun tasapuolisemmin nykyisen ohi ja yli puhumisen sijasta.

Kotimainen tiedekustannus- ja julkaisutoiminta varmistaa monipuolisesti luotettavan tiedon välittymisen yhteiskuntaan kotimaisilla kielillä. Tämä kriittinen rooli on vakavasti uhattuna niin taloudellisesti kuin moraalisisestikin niin kauan, kunnes avoimuuden rahoitus ratkaistaan kestäväällä tavalla.

Avoimuus ei voi tarkoittaa eikä sen tarvitse tarkoittaa ilmaista. Nyt tätä kuitenkin suositellaan suosittelemalla CC-lisenssien käyttöä. Jos kotimainen tekijänoikeuden käyttökorvausjärjestelmä halutaan ohittaa, olisi syytä keskustella vaihtoehtoista ja miettiä, miten sen tuottama rahoitus korvataan.

Ilman kestäväää kokonaisratkaisua suositukset kurjistavat entisestään julkaisujen laadun tärkeimpien valvojien, kotimaisten tiedekustantajien taloutta. CC-lisensoitu materiaali ei siis kerrytä tekijänoikeuskorvauksia avointen julkaisujen käytöstä.

Luonnosteksti näyttäytyy vahvana ja monin tavoin ongelmallisena kannanottona, joka kyseenalaistaa nykyisen kansallisen tekijänoikeuskorvausjärjestelmän sekä kotimaisen ja kotikielisen tiedekustannus- ja julkaisutoiminnan tarpeellisuuden - varsinkin, kun osa edustettuina olevista organisaatioista on samanaikaisesti vaatinut julkaisuudessa kaiken materiaalin täyttä maksuttomuutta.

Suomen tiedekustantajien liitto toivoo, että tämä ei ole suositusten tarkoitus ja niitä muokataan nämä kommentit huomioon ottaviksi.